

Kertausta Talousmatematiikan perusteista

Ensimmäinen välikoe

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

yhtälöt ja epäyhtälöt

luokittelu

- ▶ 1. asteen yhtälö
- ▶ 1. asteen epäyhtälö
- ▶ 2. asteen yhtälö
- ▶ 2. asteen epäyhtälö
- ▶ itseisarvoyhtälö
- ▶ itseisarvoepäyhtälö

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

Prosentti

Määritelmä

" b on p prosenttia a :sta."

$$b = \frac{p}{100} \cdot a \quad \Leftrightarrow \quad p\% = \frac{b}{a} \cdot 100\%$$

missä

b = prosenttiarvo

p = prosenttiluku

a = perusarvo

Aiheet

yhtälöt ja
epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja
jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja
diskonttaus

tasaerälaina ja
osamaksukauppa

varastomallit

Prosentti

Esimerkki 1

Yritys ostaa 2500kg raaka-ainetta, josta vettä on 12.5%.
Raaka-aineeseen lisätään kuivaa ainetta niin, että lisäyksen jälkeen vettä on 10.0% massasta. Miten paljon kuivaa ainetta tulee lisätä?

Ratkaisu: käytetään merkintöjä

x = lisätyn kuiva-aineen määrää,

v = veden määrä alussa.

Aluksi veden määrä on 12.5% ja lopuksi 10.0%. Siis

$$v = \frac{12.5}{100} \cdot 2500\text{kg} \quad \text{ja} \quad v = \frac{10}{100}(2500\text{kg} + x)$$

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

Prosentti

Esimerkki 1 jatkuu

Merkitään lausekkeet yhtäsuuriksi ja ratkaistaan x yhtälöstä.

$$\frac{12.5}{100} \cdot 2500\text{kg} = \frac{10}{100}(2500\text{kg} + x) \quad | \cdot 10$$

$$1.25 \cdot 2500\text{kg} = 2500\text{kg} + x$$

$$1.25 \cdot 2500\text{kg} - 2500\text{kg} = x$$

$$x = 625\text{kg}$$

Aiheet

yhtälöt ja
epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja
jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja
diskonttaus

tasaerälaina ja
osamaksukauppa

varastomallit

- ▶ relaatio, kuvaus ja funktio
- ▶ injektio, surjektio, bijektio
- ▶ käänteiskuvaus
- ▶ yhdistetty kuvaus
- ▶ kasvava ja vähenevä funktio
- ▶ konvekksi ja konkaavi funktio
- ▶ lineaarinen interpolointi
- ▶ raja-arvo ja jatkuvuus

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

derivaatta

aiheet

- ▶ derivaatan määritelmä erotusosamäärän raja-arvona
- ▶ kaavat
- ▶ differentiaali vs. interpolointi
- ▶ jatkuvan funktion ääriarvo suljetulla välillä
- ▶ korkeamman kertaluvun derivaatat
- ▶ osittaisderivaatta

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

rajasuureet ja jousto

määritelmät

- ▶ $R(q) =$ tuottofunktio (€ /kk)
- ▶ $MR(q) = \frac{dR}{dq} =$ rajatuotto (€ /kk/kpl)
- ▶ $C(q) =$ kustannusfunktio (€ /kk)
- ▶ $MC(q) = \frac{dC}{dq} =$ rajakustannus (€ /kk/kpl)
- ▶ y :n jousto x :n suhteen
= y :n suhteellinen muutos jaettuna x :n suhteellisella muutoksella

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

voitonmaksimointi

määritelmät

- ▶ $MC = MR$
- ▶ kysyntäfunktio $p = a - bq$
- ▶ tuottofunktio $R = aq - bq^2$
- ▶ rajatuotto $MR = a - 2bq$
- ▶ $MC(q) = \frac{\partial C}{\partial q}$ ja $C(q) = \int MC(q) dq + FC$

Aiheet

yhtälöt ja
epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuureet ja
jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja
diskonttaus

tasaerälaina ja
osamaksukauppa

varastomallit

korkolasku ja diskonttaus

määritelmät

- ▶ i = korkokanta
- ▶ $(1 + i)$ = korkotekijä
- ▶ yksinkertainen korkolasku
 $K_t = (1 + itK_0)$, $0 < t \leq 1$
- ▶ koronkorko
 $K_t = (1 + i)^t K_0$, $t \in \mathbb{Z}$
- ▶ jatkuva korkolasku
 $K_t = (1 + i)^t K_0$, $t \in \mathbb{R}$
- ▶ korkointensiteetti $e^{\rho} = 1 + i_{\text{vuosi}}$
 $K_t = e^{\rho t} K_0$, $t \in \mathbb{R}$

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuuret ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

tasaerälaina ja osamaksukauppa

määritelmät

- ▶ kuukausikorkokanta $i = (1 + i_a)^{1/12} - 1$
- ▶ kuoletuskerroin $c = \frac{i(1+i)^n}{((1+i)^n - 1)}$
- ▶ annuiteetti $k = cK_0$
- ▶ osamaksukauppa $k = c(H - h + m)$
missä H = käteishinta, h = käsiraha, m = osamaksulisä

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuuret ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit

varastomallit

määritelmät

- ▶ D = kysyntä ($[D] = \text{kpl/vuosi}$)
- ▶ K = tilauskustannus ($[K] = \text{euro}$)
- ▶ h = yksikköylläpitokustannus ($[h] = \text{euro/kpl/vuosi}$)
- ▶ Perusmallin kaavat
$$q_0 = \sqrt{2KD/h}$$
$$TC_0 = TC(q_0) = \frac{KD}{q_0} + \frac{h}{2} \cdot q_0$$
- ▶ Puutemalli
- ▶ Tuotantomalli
- ▶ määrälennukset

Aiheet

yhtälöt ja epäyhtälöt

prosentti

funktio

derivaatta

rajasuuret ja jousto

voitonmaksimointi

korkolasku ja diskonttaus

tasaerälaina ja osamaksukauppa

varastomallit